

Posudek vedoucí diplomové práce

Jméno diplomantky: Anna Smutná

Téma a rozsah práce: Princip non-refoulement v mezinárodním právu a právu Evropské unie: srovnání, 109 stran textu.

Datum odevzdání: srpen 2012

Aktuálnost (novost) tématu

Téma práce je aktuální, byť v průběhu let znovu a znovu doktrínou a zejména praxí států rozpracovávané. O nemožnosti navracení hovoří již autoři základních děl mezinárodního práva; prvního smluvního zakotvení se pak mezinárodní právo dočkalo ve 30. letech 20. století. V následujících desetiletích pak nastal rozkvět jak smluvních zakotvení zákazu navracení v univerzálním i regionálním mezinárodním právu, tedy zákazu „non-refoulement“, tak ale i praxe států směřující k jeho nedodržování. V posledních desetiletích do hry vstupuje v evropském regionu i právo Evropské unie (dále též EU) jakožto právo mezinárodní organizace; i tento systém obsahuje normy upravující daný zákaz. Pomyslný vstup práva EU na scénu přináší opětovnou aktualizaci zákazu navracení z hlediska badatelského, mimo jiné právě kvůli možnému rozkolu práva EU jako určitého systému sui generis a práva mezinárodního. Ač by k takovéto situaci teoreticky dojít nemělo, přesto je třeba soulad zkoumat. Srovnání rozsahu principu non-refoulement v mezinárodním právu a právu EU je proto zajímavým badatelským počinem, který již z určitých úhlů učinili výzkumníci v zahraničí a okrajově i v ČR. V ČR ale rozhodně v této šíři a hloubce nebyla zatím podobná práce vytvořena. Téma je proto z hlediska zpracování v ČR také nové.

Náročnost tématu

Téma hodnotím jako velmi náročné. Nejen, že k němu existuje značné množství primárních i sekundárních pramenů a také judikátů mezinárodních rozhodovacích orgánů. Ale autorka mohla použít i řadu doktrinálních pramenů, které zaujmají, řekněme, mnohdy zaujaté postoje (tedy postoje nikoli neutrální, což však ne vždy daní autoři přiznávají). Diplomantka se tak musela při své práci seznámit se značným množstvím pramenů a zároveň hodnotit relevanci zvolené literatury a také případné zaujetí určitého – mnohdy i nevyřčeného – postoje autory statí.

Kritéria hodnocení práce

Ke zpracování tématu:

Úvodem považuji za potřebné říci, že jde o práci nadstandardní jak rozsahem (v podstatě práce rigorózní), tak zpracováním (velmi nadprůměrná diplomová práce).

Práce je členěna do úvodu, dvou částí a závěru. Včleněn je obsah a seznam použité literatury. Práce je zpracována s využitím primárních i sekundárních pramenů, v potaz je brána i relevantní judikatura.

Práci autorka zpracovala metodou především analytickou, což je pro dosažení cíle práce vhodně zvoleno.

Jako výzkumné otázky zvolila autorka jednak zjištění přesného obsahu principu non-refoulement s ohledem na jeho vývoj a současný výklad v mezinárodním právu a analýzu toho, jakým způsobem je zajištěno dodržování principu non-refoulement v evropském azylovém právu. Takto položené otázky vyžadují důkladnou analýzu a také zvolený metodologický přístup. Právě metodologie je velmi zajímavou částí, kde předložená diplomová práce výrazně překračuje obvyklé standardy. Autorka velmi kvalifikovaně rozebírá možnost využití výkladových pravidel Vídeňské úmluvy o smluvním právu a zvažuje, zda považovat Úmluvu o právním postavení uprchlíků (1951) za úmluvu lidskoprávní.

Po formální stránce jinak nemám k práci připomínek, považuji za skutečně za výbornou.

K obsahu práce:

K zodpovězení otázky si diplomantka zvolila strukturu práce, která je odpovídající.

V první části práce, se věnuje úpravě principu non-refoulement v mezinárodním právu, a staví si tak výchozí pozici pro srovnávání s úpravou v EU. Sem zařadila autorka i kapitolu věnovanou obraně států proti přílivu osob v mezinárodněprávním kontextu. Jde o nesmírně zajímavé téma, které je ovšem otázkou, zda je ve svém smluvním zakotvení např. porušením zákazu navracení. V druhé části se věnuje úpravě principu non-refoulement v azylovém právu EU. Tak může provést kýžené srovnání.

Závěr:

Autorka předložila výbornou práci, ve které prokazuje vynikající znalost dokumentů a judikatury mezinárodních orgánů, a dále též domácí a zahraniční literatury. Práce má vyváženou strukturu, členění je logické a jednotlivé kapitoly na sebe věcně navazují.

Předložená práce více než naplňuje kritéria kladená na diplomovou práci, je čtivá, dobře zpracovaná, napsána odborným jazykem, vybavena poznámkovým aparátem a seznamem literatury. Práci proto s radostí doporučuji k obhajobě. Předběžně ji – s výhradou obhajoby – hodnotím jako výbornou.

Otázky k zodpovězení při obhajobě

1. Jak autorka odlišuje doktrinální a autoritativní výklad (podávaný v podstatě i praxí států) v kontextu jí zpracovávaného tématu. Je doktrinální a autoritativní výklad ve vzájemném souladu? A co případný nesoulad znamená pro doktrínu?
2. Autorka se okrajově zmiňuje o aktivitách agentury FRONTEX. Zajímalo by mě, kdo podle názoru diplomantky nese mezinárodněprávní odpovědnost za případné porušení principu non-refoulement ze strany FRONTEX?

V Praze dne 17. 9. 2012

JUDr. Věra Honusková, Ph. D.
vedoucí diplomové práce